

Inspectie Justitie en Veiligheid
Ministerie van Justitie en Veiligheid

Schietincident Bonaire

Inhoudsopgave

	Voorwoord	4
	Samenvatting	5
1	Inleiding	10
1.1	Aanleiding	10
1.2	Onderzoeksvragen en doelstelling	11
1.3	Onderzoeksaanpak	12
1.4	Leeswijzer	13
2	Het incident	14
2.1	Communicatie	14
2.1.1	Inleiding	14
2.1.2	Bevindingen	14
2.1.3	Analyse	17
2.2	Veiligheidsmaatregelen	18
2.2.1	Inleiding	18
2.2.2	Bevindingen	18
2.2.3	Analyse	20
2.3	Opleiding en toerusting	21
2.3.1	Inleiding	21
2.3.2	Bevindingen	21
2.3.3	Analyse	22
3	Context en verbeterpunten	23
3.1	Ontwikkeling KPCN	23
3.2	Communicatie	25
3.2.1	Inleiding	25
3.2.2	Bevindingen	25
3.2.3	Analyse	27
3.3	Opleiding	28
3.3.1	Inleiding	28
3.3.2	Bevindingen basispolitiezorg	28
3.3.3	Bevindingen meldkamer	29
3.3.4	Analyse	31
3.4	Toerusting	32
3.4.1	Bevindingen meldkamer	32
3.4.2	Bevindingen basispolitiezorg	32

3.4.3	Analyse	34
	Bijlagen	
I	Resultaten IBT	36
II	Bekendmaking draagwijze veiligheidsvest	37
III	Afkortingen	38

Voorwoord

Op woensdag 17 augustus 2016 krijgen twee politieambtenaren van het Korps Politie Caribisch Nederland in de avond een melding van een inbraak in een woning. Zij rijden naar het adres. Het is donker, er is druk verkeer. De patrouille heeft de aandacht bij de weg. Ter plaatse aangekomen splitsen de collega's zich. Eén gaat naar de voorkant van de woning, de ander loopt achterom. Hierop volgt een confrontatie met de daders. Er wordt op een van de collega's geschoten en hierdoor overlijdt deze persoon. Het slachtoffer is een man van 45 jaar, brigadier van politie van het Korps Politie Caribisch Nederland.

Nooit eerder is op Bonaire een politieagent tijdens de uitoefening van zijn taak om het leven gekomen. Dit heeft grote maatschappelijke onrust veroorzaakt en heeft binnen het politiekorps een diepe indruk achter gelaten. Toen het lichaam van het slachtoffer werd vervoerd naar het vliegveld, toonden de eilandbewoners massale belangstelling langs de weg. Op het moment dat het vliegtuig vertrok begon het aanwezige publiek spontaan te applaudisseren. Een emotioneel moment.

Politiewerk is mensenwerk en dat werk is niet altijd voorspelbaar. Het is werk dat gepaard gaat met risico's en 100% veiligheidsgarantie is daarbij niet mogelijk. Het is voor mij vanzelfsprekend dat wel alles in het werk moet worden gesteld om die risico's zo klein mogelijk te houden. Politieambtenaren hebben daar recht op. Met dit rapport geeft mijn Inspectie in eerste instantie inzicht in wat er is gebeurd rondom het dodelijke schietincident. De Inspectie is tijdens het onderzoek veel zaken tegengekomen die goed verlopen. Zij formuleert ook een aantal risico's en verbeterpunten.

Tot slot geef ik het volgende punt ter overweging. Het beheer van het Korps Politie Caribisch Nederland is per 10/10/2010 ondergebracht bij de minister van Veiligheid en Justitie. Daardoor kwam het Directoraat-Generaal Politie in een positie waarin zij ook werd belast met het (operationeel) beheer van een politiekorps. De vraag rijst of de huidige onderbrenging van het korps anno 2017 nog steeds het meest geëigend is en of het (operationeel) beheer wellicht bij de nationale politie kan worden ondergebracht.

J.G. Bos
Hoofd Inspectie Justitie en Veiligheid

Samenvatting

Aanleiding

Op woensdag 17 augustus 2016 krijgen twee politieambtenaren van het Korps Politie Caribisch Nederland (hierna: KPCN) een melding van een inbraak in een woning. Zij gaan ter plaatse en worden geconfronteerd met daders van een gewapende overval. Hierbij worden schoten gelost waarbij een politiefunctionaris geraakt wordt en komt te overlijden. Naar aanleiding hiervan start een strafrechtelijk onderzoek onder de naam *DRUM*. Dit resulteert in de aanhouding van zeven verdachten die door het Gerecht in eerste aanleg van Bonaire, Sint Eustatius en Saba (hierna: BES) op 7 juni 2017 zijn veroordeeld tot gevangenisstraffen, variërend van twaalf tot twintig jaar. De korpsleiding wilde, gelet op de ernst en de impact van het incident, een onderzoek laten uitvoeren. De gemandateerde korpsbeheerder (hierna: korpsbeheerder) van het KPCN heeft vervolgens aan de Inspectie Veiligheid en Justitie (hierna: Inspectie) verzocht een onderzoek in te stellen naar de gebeurtenissen rondom het dodelijke schietincident met als doel eventuele verbeterpunten te formuleren.

Onderzoek Inspectie

De korpsbeheerder heeft de Inspectie verzocht om in het onderzoek antwoord te geven op de volgende vragen:

1. Welke communicatie heeft plaatsgevonden tussen de melder, de meldkamer en de eenheid die ter plaatse is gegaan vanaf het moment dat de melding bij de meldkamer binnen is gekomen tot het moment dat de eenheid ter plaatse was?
2. Welke informatie was beschikbaar bij de eenheid die ter plaatse is gegaan? Heeft de beschikbare informatie invloed gehad op zaken als het dragen van beschermende kleding door de eenheid ter plaatse? Waren de personen in kwestie in voldoende mate getraind, geoefend en toegerust?

Deze onderzoeksvragen hebben betrekking op de omstandigheden rondom het incident van 17 augustus 2016.

Tweeledige onderzoeksdoelstelling

Het onderzoek is ook gericht op de toekomst en daarmee op de verdere ontwikkeling van de meldkamer en de basispolitiezorg van het KPCN. De Inspectie kijkt daarom tevens naar de context van het incident. De onderzoeksdoelstelling is hiermee tweeledig. 1) Het eerste doel van het onderzoek is antwoord te geven op de vier vragen van de korpsbeheerder. 2) Het tweede doel is, rekening houdend met de context van het incident, inzichtelijk te maken of - en zo ja - welke verbeterpunten zijn te formuleren naar aanleiding van het dodelijk schietincident.

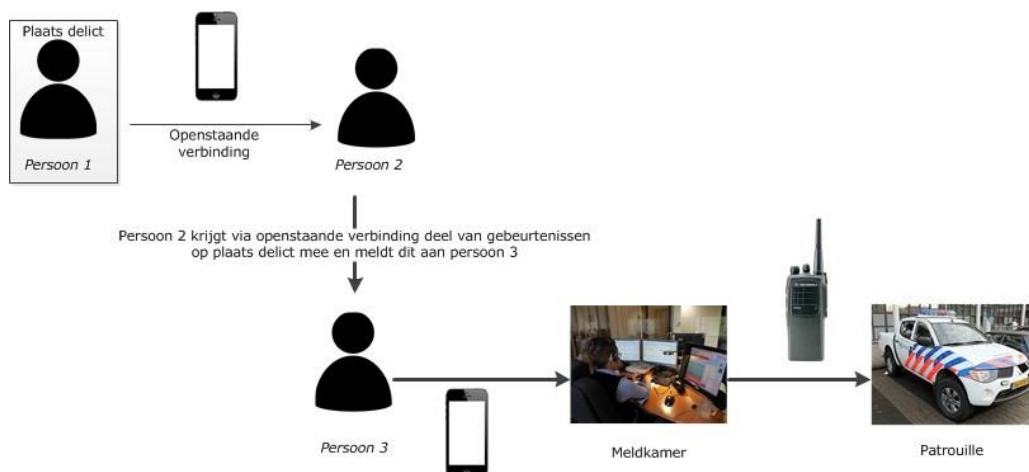
De Inspectie heeft hiertoe documentstudie verricht en interviews gehouden met medewerkers van het KPCN en de korpsbeheerder.

Resultaten onderzoeksdoelstelling 1

Onderzoeksvraag 1 (communicatie)

De Inspectie heeft een reconstructie gemaakt van de communicatie tussen de melder, de meldkamer en de eenheid die ter plaatse gaat (hierna: de patrouille). Dit op basis van opname van de melding en diverse processen-verbaal uit het strafrechtelijk onderzoek *DRUM*. Daarmee geeft de Inspectie antwoord op onderzoeksvraag 1.

De Inspectie constateert hierbij dat de melding over het incident niet uit de eerste hand - via een ooggetuige op de plaats delict - bij de meldkamer gemeld wordt. De melding verloopt via een openstaande telefoonverbinding en via meerdere personen. Dit is een complex proces en belemmert de informatiepositie van de meldkamer omdat hierdoor een indirect en incompleet beeld van de gebeurtenis ontstaat. De meldkamer interpreteert de melding als een inbraak in een woning. De Inspectie geeft de informatiestroom met betrekking tot de melding hieronder schematisch weer.

Afbeelding 1. informatiestroom met betrekking tot de melding.

Onderzoeksvraag 2 (communicatie)

De meldkamer verschaft na het doorgeven van de melding geen aanvullende (sturings)informatie aan de patrouille. De patrouille vraagt ook niet om nadere informatie aan de meldkamer. De Inspectie constateert dat bij de patrouille geen andere informatie beschikbaar is dan de informatie die de meldkamer over het incident doorgeeft. Onderzoeksvraag 2 is hiermee beantwoord.

Onderzoeksvraag 3 (veiligheidsmaatregelen)

De Inspectie constateert dat de beschikbare informatie over de melding, in combinatie met de dalende trend in de criminaliteitscijfers op Bonaire en het ontbreken van beleid ten aanzien van het dragen van veiligheidsvesten, voor het slachtoffer en de collega geen aanleiding geven om - voordat zij ter plaatse gaan - een veiligheidsvest aan te trekken. De Inspectie beantwoordt hiermee onderzoeksvraag 3. De Inspectie merkt hierbij op dat het slachtoffer door een kogel

in het hoofd is getroffen. Het dragen van een veiligheidsvest had dit niet kunnen voorkomen.

Onderzoeksvraag 4 (opleiding en toerusting)

De Inspectie constateert dat het slachtoffer en de collega ten tijde van het incident in voldoende mate waren getraind, geoefend en toegerust. Onderzoeksvraag 4 is daarmee beantwoord.

Conclusie onderzoeksdoelstelling 1

Het slachtoffer en de collega waren in voldoende mate getraind, geoefend en toegerust. Op 17 augustus 2016 was een gewapende overval voor hen, op basis van de voor hen beschikbare informatie, naar het oordeel van de Inspectie redelijkerwijs niet te verwachten.

Resultaten onderzoeksdoelstelling 2

Communicatie

Meldingen komen in verschillende talen binnen op de meldkamer: Papiaments, Spaans, Engels of Nederlands. De Inspectie constateert dat de taalkennis van de centralisten door de executieve collega's over het algemeen als voldoende wordt ervaren en dat het taalgebruik in de praktijk niet tot misverstanden leidt tussen de meldkamer en de basispolitiezorg.

De meldkamer behoort volgens het KPCN een sturende en coördinerende rol te hebben richting de eenheden van de basispolitiezorg op straat. De Inspectie constateert dat de meldkamer in de praktijk deze rol gedeeltelijk vervult omdat sommige executieve collega's binnen de basispolitiezorg moeite hebben aangestuurd te worden door burgercentralisten met weinig kennis van operationeel politiewerk.

Binnen het KPCN bestaat grote behoefte aan een ervaren executieve collega die 24/7 aanwezig is op de meldkamer om de centralisten te coachen en te begeleiden. De Inspectie is van oordeel dat door kennisoverdracht van executieve medewerkers, de burgercentralisten op de meldkamer meer gevoel krijgen bij het executieve werkproces. Hierdoor kan de sturende en coördinerende rol van de meldkamer verder worden verstevigd.

Opleiding

Het KPCN heeft tijdens zijn korte bestaansperiode geïnvesteerd in het inhalen van kennisachterstand bij de medewerkers. Hierbij is de keuze gemaakt te beginnen bij de basispolitiezorg.

De Inspectie constateert dat het KPCN samen met de Politieacademie in de afgelopen jaren concrete stappen heeft gezet op het gebied van Integrale Beroepsvaardigheden Training. Executieve medewerkers zijn gemotiveerd en waarderen de wijze waarop de Politieacademie hier invulling aan geeft.

De Inspectie constateert op het gebied van opleiding en bijscholing vertraging in de ontwikkeling van de meldkamer. Dit is met het oog op de bestaansperiode van het KPCN van de ene kant begrijpelijk. Niet alles kan immers tegelijk. Aan de andere kant ligt er sinds 2012 een implementatieplan voor de meldkamer waarin onder meer de benodigde opleiding van centralisten aan bod komt. Daarnaast heeft het KPCN in onder meer het jaarverslag 2015 de verwachting uitgesproken dat er een projectleider zou worden aangesteld om het KPCN te ondersteunen bij de

professionalisering van de meldkamer. Deze projectleider is ten tijde van het onderzoek nog niet aangesteld.

Opleiding speelt een belangrijke rol bij de ontwikkeling van deskundigheid, het vakmanschap en de weerbaarheid van centralisten. Door een hoog verloop op de meldkamer bestaat een steeds terugkerende opleidingsvraag: nieuwe centralisten die keer op keer door de Politieacademie opgeleid moeten worden.

De Inspectie constateert dat het KPCN nieuwe centralisten te werk stelt op de meldkamer voordat zij door de Politieacademie zijn opgeleid. De Inspectie beschouwt dit als een risico. Idealiter zouden centralisten immers pas te werk mogen worden gesteld na het succesvol afronden van enige vorm van meldkameropleiding. Gelet op de specifieke situatie op Bonaire is dat echter niet altijd haalbaar. De Inspectie is van oordeel dat dit wel het streven moet zijn. Het binnen het korps opleiden van een 'lokale instructeur' door de Politieacademie zou naar het oordeel van de Inspectie bij kunnen dragen aan het snel en ad hoc kunnen voorzien in de opleidingsvraag. Deze instructeur zou enkele eerste beginselen op en voor de meldkamer kunnen verzorgen. Daarna volgt dan de reguliere opleiding door de Politieacademie, inclusief het examen.

Een genoten opleiding maakt iemand startbekwaam, maar nog niet vakbekwaam. De Inspectie constateert dat door het volume van het aantal meldingen centralisten op Bonaire in beperkte mate ervaring opdoen en niet regelmatig onder druk en/of stress moeten functioneren. De Inspectie constateert dat zowel bij de leiding als op de werkvloer een grote behoefte bestaat aan het regelmatig opfrissen van theoretische kennis en het lopen van stages bij drukker meldkamers. Regelmatige stages en opfriscursussen kunnen naar het oordeel van de Inspectie bijdragen aan de vakbekwaamheid van de centralisten.

Toerusting

Goed functionerende apparatuur is een randvoorwaarde voor goede communicatie tussen de meldkamer en de eenheden op straat. De huidige apparatuur van de meldkamer is meer dan zeven jaar oud en is aan vervanging toe. De Inspectie constateert dat door het niet functioneren van het Geografisch Informatie Systeem¹ de meldkamer geen beeld heeft van de positie van de medewerkers op straat. Wanneer er iets met een patrouille gebeurt, heeft de meldkamer geen zicht op de positie van de patrouille. Indien een patrouille onderweg naar een melding bijvoorbeeld stuit op een ernstiger incident of betrokken raakt bij een aanrijding en niet in staat is dit te melden aan de meldkamer, weet de meldkamer dus niet waar de collega's zich bevinden. De Inspectie beschouwt dit als een risico voor de veiligheid van de medewerkers van het KPCN.

De Inspectie constateert dat de technische toe- en uitrusting van de meldkamer van het KPCN verouderd is en verbetering behoeft.

Ongestoorde communicatie is essentieel voor het veilig en effectief functioneren van de politie en daarmee voor de veiligheid van de burgers in Caribisch Nederland. Goede en betrouwbare verbindingen kunnen zelfs van levensbelang zijn. De Inspectie constateert dat Bonaire een aantal 'black spots' kent waar zowel de portofoons als de mobiele telefoons door onvoldoende dekking geen bereik hebben. Dit betekent dat de politie-eenheden en de meldkamer elkaar niet overal kunnen

¹ De meldkamer kon met dit systeem onder andere zien waar medewerkers zich op straat bevinden.

bereiken en de politie voor de burger niet overal bereikbaar is. Hierdoor kan de veiligheid van zowel de burger als de politieambtenaar in het gedrang komen. De Inspectie beschouwt dit als een risico.

De Inspectie constateert dat het korpsbeleid ten aanzien van het dragen van veiligheidsvesten een - gelet op het tropische klimaat - noodzakelijke bandbreedte biedt. De discipline ten aanzien van het dragen van de vesten is door het incident toegenomen. De Inspectie is van oordeel dat de voorziene komst van nieuwe vesten *op maat* hier verder aan bijdraagt.

Conclusie onderzoeksdoelstelling 2

De meldkamer van het KPCN is op het gebied van opleiding, bijscholing en toerusting onvoldoende op orde. De Inspectie beschouwt dit als een risico voor de taakuitvoering van het KPCN. Zij is van oordeel dat de meldkamer op korte termijn verstevigd moet worden en beveelt aan dat de korpsbeheerder en de korpschef dit met de nodige voortvarendheid ter hand nemen.

Naar het oordeel van de Inspectie valt daarbij te denken aan zaken als:

1. Het opleiden van nieuwe centralisten door de Politieacademie, zo kort mogelijk na het in dienst treden en het tevens investeren in bijscholing van zittende centralisten door het organiseren en borgen van opfriscursussen, stages op andere meldkamers en stages binnen de basispolitiezorg.
2. Het (tijdelijk) op de meldkamer aanwezig laten zijn van een executieve collega om door kennisoverdracht de burgercentralisten meer gevoel te laten ontwikkelen bij het executieve werkproces. Daarnaast kunnen de chef en de plaatsvervangend chef meldkamer ook een nadrukkelijke bijdrage leveren door met grote regelmaat - en in het bijzonder bij calamiteiten - in persoon op de meldkamer aanwezig te zijn.
3. Het verbeteren of vernieuwen van de technische toe- en uitrusting van de meldkamer en het nemen van technische maatregelen om de verbindingen (portofoonverkeer en mobiele telefonie) tussen de meldkamer en de patrouilles te verbeteren.

1

Inleiding

1.1 Aanleiding

Op woensdag 17 augustus 2016 krijgen twee politiefunctionarissen van het Korps Politie Caribisch Nederland (hierna: KPCN) in de avond een melding van een inbraak in een woning. Zij gaan ter plaatse en worden geconfronteerd met daders van een gewapende overval. Hierbij worden schoten gelost waarbij een politiefunctionaris (hierna: het slachtoffer) geraakt wordt en komt te overlijden.

Naar aanleiding hiervan start met steun van vele partners² en onder leiding van het Openbaar Ministerie Bonaire, St. Eustatius en Saba een grootschalig strafrechtelijk onderzoek onder de naam *DRUM*. Dit resulteert in de aanhouding van zeven verdachten die door het Gerecht in eerste aanleg van Bonaire, Sint Eustatius en Saba³ op 7 juni 2017 zijn veroordeeld tot gevangenisstraffen, variërend van twaalf tot twintig jaar.⁴

De korpsleiding wilde, gelet op de ernst van het incident en de impact, een onderzoek laten uitvoeren naar de gebeurtenissen rondom het schietincident. Gelet op de ontwikkelingen in het lopende strafrechtelijke onderzoek is dit onderzoek niet meteen en parallel aan het strafrechtelijk onderzoek uitgevoerd. De gemandateerd korpsbeheerder⁵ van het KPCN heeft in overleg met de korpschef op 5 april 2017 aan de Inspectie Veiligheid en Justitie (hierna: Inspectie) verzocht een onderzoek in te stellen naar de gebeurtenissen rondom het dodelijke schietincident met als doel eventuele verbeterpunten te formuleren.

De Inspectie heeft het verzoek van de gemandateerd korpsbeheerder (hierna: korpsbeheerder) gehonoreerd. Hierbij heeft de Inspectie, in overleg met de korpschef en de korpsbeheerder, ervoor gekozen om de behandeling ter

² Waaronder de korpsen van Curaçao, St. Maarten en Aruba, het ministerie van Veiligheid en Justitie, de Koninklijke Marechaussee, het Recherche Samenwerkings Team, de Koninklijke Marine en het Nederlands Forensisch Instituut.

³ Het Gerecht in eerste aanleg (in Europees Nederland vergelijkbaar met de Rechtbank) maakt deel uit van het gemeenschappelijk Hof van Justitie van Aruba, Curaçao, Sint Maarten en van Bonaire, Sint Eustatius en Saba.

⁴ De verdachten hebben hoger beroep ingesteld. De inhoudelijke behandeling hiervan zal naar verwachting in 2018 plaats vinden.

⁵ De minister van Veiligheid en Justitie is de korpsbeheerder van het KPCN. Op basis van de Mandaatregeling korpsbeheer politie en brandweer BES 2012 is mandaat respectievelijk ondermandaat verleend. Opmerking Inspectie: 'BES' staat voor Bonaire, St. Eustatius en Saba.

terechtzinging en het vonnis van het Gerecht in eerste aanleg (7 juni 2017) af te wachten.

1.2 Onderzoeksvragen en doelstelling

Onderzoeksvragen

De korpsbeheerder heeft de Inspectie verzocht om in het onderzoek antwoord te geven op de volgende vragen⁶:

1. Welke communicatie heeft plaatsgevonden tussen de melder, de meldkamer en de eenheid die ter plaatse is gegaan vanaf het moment dat de melding bij de meldkamer binnen is gekomen tot het moment dat de eenheid ter plaatse was?
2. Welke informatie was beschikbaar bij de eenheid die ter plaatse is gegaan?
3. Heeft de beschikbare informatie invloed gehad op zaken als het dragen van beschermende kleding door de eenheid ter plaatse?
4. Waren de personen in kwestie in voldoende mate getraind, geoefend en toegerust?

De Inspectie heeft deze vragen overgenomen. Deze onderzoeksvragen hebben betrekking op de gebeurtenissen rondom het incident van 17 augustus 2016.

Context

Het onderzoek is ook gericht op de toekomst en daarmee op de verdere ontwikkeling van de meldkamer en de basispolitiezorg van het KPCN. De Inspectie kijkt daarom verder dan het incident en de hierbij betrokken actoren. Zij onderzoekt ook de context van het incident. Een schets van de ontwikkeling van het KPCN en het veiligheidsbeeld op Bonaire komen hierbij als eerste aan de orde. Ten tweede gaat de Inspectie in op de communicatie tussen de basispolitiezorg en de meldkamer en op de opleiding en toerusting van de meldkamer en de basispolitiezorg. Hiermee plaatst de Inspectie het incident in een breder perspectief en is zij in staat inzicht te geven in eventuele verbeterpunten voor de toekomst. Hiermee kan, ten behoeve van de veiligheid van de medewerkers van het KPCN, het risico op een soortgelijk incident verder worden verkleind.

Doelstelling

De onderzoeksdoelstelling is tweeledig:

Het eerste doel van het onderzoek is te voorzien in een feitelijke weergave van de communicatie en informatie rondom het incident van 17 augustus 2016, de invloed hiervan op het dragen van beschermende kleding en de mate van getraindheid, geoefendheid en toerusting van het slachtoffer en de collega (onderzoeksvragen één tot en met vier).

Het tweede onderzoeksdoel is, rekening houdend met de context van het incident, inzichtelijk te maken of - en zo ja - welke verbeterpunten zijn te formuleren naar aanleiding van het dodelijk schietincident.

Dit onderzoek is bedoeld om lessen te trekken voor de toekomst. Het gaat niet om een onderzoek naar aansprakelijkheden. Kwalificaties als 'onrechtmatig' of 'nalatig' komen in deze rapportage dan ook niet voor.

⁶ Brief van de korpsbeheerder aan het Hoofd van de Inspectie, 5 april 2017.

1.3 Onderzoeksaanpak

Om de onderzoeksdoelstellingen te bereiken maakt de Inspectie gebruik van documentstudie en interviews.

Documentstudie

De Inspectie maakt gebruik van politiegegevens uit het strafrechtelijk onderzoek *DRUM*. Deze zijn door het KPCN en de Rijksrecherche ter beschikking gesteld van de Inspectie. Het gaat hierbij onder meer om processen-verbaal van verhoor, een uitdraai van het meldkamersysteem met betrekking tot het incident en een proces-verbaal waarin de communicatie tussen meldkamer en de eenheid die ter plaatse is gegaan (hierna: patrouille) is uitgewerkt. De communicatie tussen de melder en de meldkamer, de 911-melding, is door het korps digitaal ter beschikking gesteld aan de Inspectie. De Inspectie heeft dit laten vertalen door een beëdigd vertaler. Daarnaast heeft de Inspectie documenten met betrekking tot de opleiding van het slachtoffer en de collega met wie hij ten tijde van het incident dienst had (hierna: de collega) ontvangen van de Politieacademie.

Interviews

De Inspectie heeft diverse interviews gehouden met de volgende experts uit het veld:

- Twee meldkamercentralisten (groepsinterview).
- Drie medewerkers basispolitiezorg (groepsinterview).
- Plaatsvervangend chef meldkamer.
- Chef meldkamer.
- Twee chefs basispolitiezorg (groepsinterview).
- Hoofd Intake, Informatie, Operationele Ondersteuning.
- Hoofd basispolitiezorg.
- Korpschef.
- Korpsbeheerder.

Tijdens het interview met de korpschef heeft deze aanvullende documenten ter beschikking gesteld van de Inspectie. Om meer gevoel te krijgen bij het korps heeft de Inspectie een bezoek gebracht aan de meldkamer en een rondgang gemaakt door het hoofdbureau in Kralendijk. De Inspectie merkt op dat zij geen interviews heeft afgenomen met de collega en de dienstdoende centralisten omdat dit voor het onderzoek niet nodig was. De beschikbare informatie uit het onderzoek *DRUM* biedt in combinatie met het resultaat van de overige interviews voldoende inzicht om antwoord te geven op de onderzoeksvragen. Hiermee is ook voorkomen dat bepaalde personen - mede gelet op de impact van het incident - onnodig en opnieuw hun verhaal zouden moeten doen.

Analyse en rapportage

De Inspectie heeft na afronding van de interviews en documentstudie de onderzoeksresultaten geanalyseerd. Op basis van deze analyse heeft zij haar rapportage geschreven.

1.4 Leeswijzer

De Inspectie beantwoordt de onderzoeksvragen ten aanzien van het incident in hoofdstuk twee (eerste onderzoeksdoelstelling). De tweede onderzoeksdoelstelling komt in hoofdstuk drie aan de orde.

2

Het incident

De Inspectie geeft in dit hoofdstuk antwoord op de vier onderzoeksvragen die betrekking hebben op het incident. In paragraaf 2.1 (communicatie) komen onderzoeksvragen 1 en 2 aan bod. De Inspectie behandelt onderzoeksvraag 3 in paragraaf 2.2 (veiligheidsmaatregelen) en onderzoeksvraag 4 in paragraaf 2.3 (opleiding en toerusting).

2.1 Communicatie

2.1.1 Inleiding

De Inspectie gaat in deze paragraaf in op de communicatie tussen de melder en de meldkamer en de communicatie tussen de meldkamer en de patrouille ten tijde van het incident (onderzoeksvraag 1). Daarna beschrijft zij welke informatie beschikbaar was bij de patrouille (onderzoeksvraag 2). De Inspectie eindigt met een reconstructie van de melding, de wijze waarop deze - met de kennis achteraf - bij de meldkamer terecht komt.

2.1.2 Bevindingen

Communicatie tussen melder en meldkamer

Op 17 augustus 2016 komt bij de meldkamer van het KPCN omstreeks 21.39 uur via de alarmlijn 911 een melding binnen.⁷ De Inspectie baseert zich voor wat betreft de inhoudelijke communicatie op de door de KPCN aan de Inspectie beschikbaar gestelde digitale opname van de 911-melding van 17 augustus 2016. De Inspectie heeft van deze opname in de Spaanse taal een in het Nederlands vertaald transcript laten maken door een beëdigd vertaler.⁸ De transcriptie/vertaling wordt hieronder letterlijk weergegeven. Huisnummers zijn daarbij vervangen door een X, namen door een andere letter.

1) Melder _____ 2) centralist meldkamer

2) *Goedenavond.*

1) *Ja, goedenavond, zou u zo vriendelijk willen zijn om de politie naar Sabadejo Shores X te sturen?*

2) *Sabadejo Shores X.*

⁷ Tijdstip volgens uitdraai bedrijfsprocessensysteem KPCN (nummer 2016009903). Op Bonaire is 911 het reguliere alarmnummer.

⁸ Raad voor de Rechtsbijstand, Bureau beëdigde tolken en vertalers, nummer 10423.

- 1) *We zijn getuige geweest van een telefoongesprek, er werd gezegd dat er werd gestolen, ze moesten alles inleveren.*
- 2) *Stelen, waar? Op Sabadejo X?*
- 1) *Sabadejo Shores X, ja. X. Snel, Snel, hoogstwaarschijnlijk zijn ze aan het stelen, ik weet niet of ze gewapend zijn, maar ze zeiden "lever alles in"; de verbinding was open.*
- # *CENTRALIST SPREEKT IETS ANDERS DAN SPAANS, het enige wat verstaanbaar is, is 'Sabadejo X'#⁹ (Noot Inspectie: de andere taal is Papiaments.)*
- 1) *Sabadejo Shores X.*
- 2) *Wacht even meneer, hang de telefoon niet op.*
- 1) *Het is spoedeisend, alstublieft.*
- #*CENTRALIST SPREEKT MET IEMAND ANDERS EN HERHAALT HET ADRES Sabadejo Shores X#*
- 2) *Nummer X.*
- 1) *Hallo?*
- 2) *En met wie spreek ik? Hoe heet u?*
- 1) *Sorry?*
- 2) *Wat is uw naam?*
- 1) *A.*
- #*CENTRALIST SPREEKT MET IEMAND ANDERS EN HERHAALT HET ADRES#*
- 2) *A?*
- 1) *A, dat ben ik, ik heb u gebeld. En de woning waaruit het lijkt dat er wordt gestolen is op Sabadejo Shores X.*
- 1) *Ze hebben gebeld naar mijn vrouw en toen hoorden wij alles wat er gebeurde. Daar gebeurt iets slechts.*
- 2) *Oké, meneer.*
- 1) *Ze hebben de telefoon weggepakt, ze hebben de telefoon al weggenomen.*
- #*OP DE ACHTERGROND "vlug, vlug"#*
- 1) *Snel alstublieft, zo snel mogelijk.*
- 2) *Wacht even, alstublieft.*
- #*DE CENTRALIST SPREEKT MET IEMAND EEN ANDERE TAAL DAN SPAANS# (Noot Inspectie: de andere taal is Papiaments.)*
- 1) *Maar stuur nou de patrouilleauto, snel!*
- 2) *Die ben ik al aan het sturen. Wacht even, alstublieft. De patrouilleauto is onderweg.*
- 1) *Oké, oké, ze zijn onderweg, wordt hier gezegd*
- #*DE CENTRALIST SPREEKT MET IEMAND EEN ANDERE TAAL DAN SPAANS¹⁰*
ANTWOORD HIEROP IS: "OK, OK" # (Noot Inspectie: de andere taal is Papiaments.)
- 1) *Oké, oké.*
- 2) *Wat voor kleur is de woning?*
- 1) *Wat?*
- 2) *Wat voor kleur is het huis?*
- 1) *Het is oud, typisch Antilliaans, geel, het huis van B.*
- 1) *U zou kunnen proberen om met C te spreken, die kent ze goed. Zij helpt hen, met werk of zo. U zou C kunnen bellen. Zij weet welk huis het is.*
- 2) *Oké, meneer, de patrouilleauto gaat die kant op. Oké?*

⁹ Volgens een proces-verbaal (onderzoek DRUM, proces-verbaalnummer 98) wordt hier het volgende door de centralist gezegd: 'Uhhh...Zijn mensen nu met inbreken bij Sabadeco Shores nummer X. De portofoon beep gaat en centralist geeft dit als bericht'.

¹⁰ Volgens een proces-verbaal (onderzoek DRUM, proces-verbaalnummer 98) wordt hier het volgende door de centralist gezegd: 'buren hebben zijn vrouw gebeld en zeggen dat er zijn mensen in de woning aan het stelen. Dus hun zien het niet'.

1) Oké, zo snel mogelijk, bedankt.

2) Oké.

1) Tot straks.

Communicatie tussen meldkamer en patrouille

Naar aanleiding van de melding vindt er die avond communicatie plaats tussen de meldkamer en de patrouille. Uit het onderzoek blijkt dat de meldkamer de melding doorgeeft via de daarvoor bestemde apparatuur van de meldkamer aan de patrouille.

Het slachtoffer bestuurt het politievoertuig en zijn collega communiceert met de meldkamer. De communicatie tussen de meldkamer en de patrouille is tijdens het strafrechtelijk onderzoek uitgewerkt in een proces-verbaal. Dit is aan de Inspectie beschikbaar gesteld. De Inspectie geeft hieronder letterlijk de tekst uit het proces-verbaal weer. Het huisnummer is vervangen door een X.

'Meldkamer: Centrale voor surveillance 1, er is een melding van heterdaad bij Sabadeco X, de burens hebben gezien dat op dit moment de dieven in het huis zijn'.

Collega slachtoffer: Sabadeco nummer X, welke?

Meldkamer: Sabadeco Shores nummer X

Collega slachtoffer: Begrijpelijk'

De Inspectie stelt op basis van het proces verbaal vast dat hierna tien minuten geen communicatie plaats vindt tussen de meldkamer en de patrouille. Daarna gaat de communicatie verder:

'Piep

Piep¹¹

'Meldkamer: Centrale voor surveillance 1, over

Collega slachtoffer: Centrale, stuur de ambulance direct ter plaatse er is een collega geschoten

Meldkamer: Begrijpelijk

Collega slachtoffer: Er was een beroving gaande, toen wij aankwamen hebben zij op ons geschoten

Meldkamer: Spoed, spoed, begrijpelijk, surveillance'

De Inspectie merkt op dat uit het proces-verbaal blijkt dat de communicatie daarna nog verder gaat. In het kader van de doelstelling van het inspectieonderzoek is het niet relevant om deze communicatie hier verder uit te werken.

Uit het onderzoek blijkt niet dat er door derden - buiten de meldkamer om - informatie over het incident is verstrekt aan het slachtoffer en/of de collega.

¹¹ De Inspectie kan niet vaststellen of dit veroorzaakt is door het 'indrukken' van de portofoon door de collega.

Reconstructie

De Inspectie werkt in de vorige twee paragrafen de communicatie tussen de melder en de meldkamer, en tussen de meldkamer en de patrouille uit. Op basis hiervan en de beschikbaar gestelde politiegegevens uit het onderzoek *DRUM* reconstrueert de Inspectie hieronder de wijze waarop de melding bij de meldkamer binnen kwam.

In een woning, gelegen in de wijk Sabadeco shores op Bonaire, telefoneert een inwonende hulp in de huishouding met een vriendin. Zij voert dit gesprek vanuit haar kamer op de eerste etage. Zij hoort op enig moment geschreeuw elders in de woning. De hulp zegt tegen haar vriendin dat er beneden in de woning iets gebeurt en vraagt haar vriendin aan de lijn te blijven. Zij verstopt de telefoon in haar pyjama en laat de lijn open staan. Ze loopt naar de kamerdeur om te luisteren wat er gebeurt. Vervolgens komt er een onbekende man de kamer binnen. De hulp communiceert vervolgens niet meer met haar vriendin. De vriendin krijgt via de openstaande telefoonverbinding delen van het incident mee¹² en waarschuwt haar man. Die man belt vervolgens het alarmnummer 911.

2.1.3 Analyse

Beantwoording onderzoeksvraag 1

Onderzoeksvraag 1: Welke communicatie heeft plaatsgevonden tussen de melder, de meldkamer en de eenheid die ter plaatse is gegaan (de patrouille) vanaf het moment dat de melding bij de meldkamer binnen is gekomen tot het moment dat de eenheid ter plaatse was?

Met bovenstaande (paragraaf 2.1.2) feitelijke weergave van de inhoudelijke communicatie tussen de melder, de meldkamer en de patrouille, geeft de Inspectie antwoord op onderzoeksvraag 1.

Beantwoording onderzoeksvraag 2

Onderzoeksvraag 2: Welke informatie was beschikbaar bij de eenheid die ter plaatse is gegaan?

De meldkamer verschaft na het doorgeven van de melding geen aanvullende (sturings)informatie aan de patrouille. De patrouille vraagt ook niet om nadere informatie aan de meldkamer.

De Inspectie constateert dat bij de patrouille geen andere informatie beschikbaar is dan bovenstaande (paragraaf 2.1.2) informatie die de meldkamer over het incident doorgeeft. Onderzoeksvraag 2 is hiermee beantwoord.

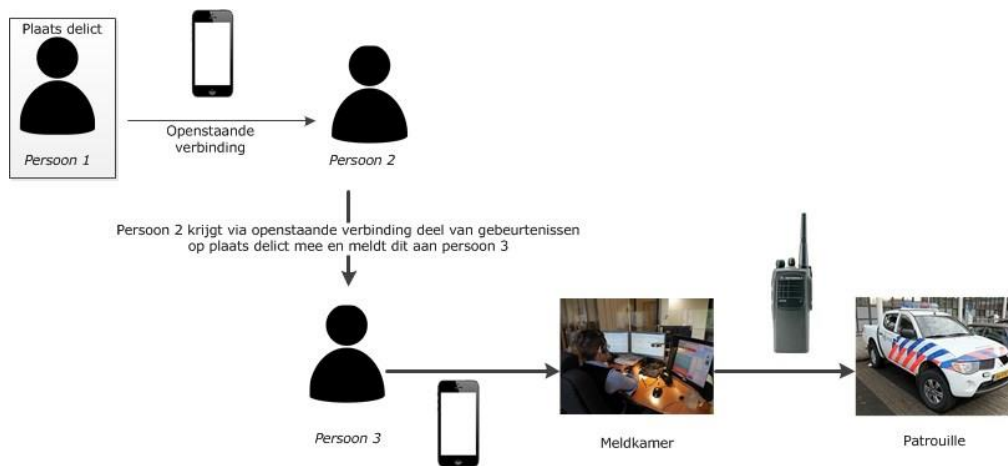
De hulp op de plaats delict belt niet zelf als ooggetuige met de meldkamer. Zij was op het moment van het incident aan het telefoneren met een vriendin. De hulp verschaft geen informatie over het incident aan haar vriendin. Die vriendin krijgt via een openstaande verbinding een deel van de gebeurtenissen mee in de woning. Die vriendin waarschuwt haar man en die man belt vervolgens de politie.

¹² Vonnis Gerecht in eerste aanleg van Bonaire, St. Eustatius en Saba. Vindplaats: <https://uitspraken.rechtspraak.nl/inziendocument?id=ECLI:NL:OGEABES:2017:6>.

De Inspectie constateert hierbij dat informatie over het incident niet uit eerste hand - via een ooggetuige op de plaats delict - bij de meldkamer gemeld wordt. De melding verloopt via een openstaande telefoonverbinding en via meerdere personen. Dit is een complex proces en belemmert de informatiepositie van de meldkamer omdat hierdoor een indirect en incompleet beeld van de gebeurtenis ontstaat. De meldkamer interpreteert de melding als een inbraak in een woning.

De Inspectie geeft de informatiestroom met betrekking tot de melding hieronder schematisch weer.

Afbeelding 2. informatiestroom met betrekking tot de melding.

2.2 Veiligheidsmaatregelen

2.2.1 Inleiding

De Inspectie gaat in deze paragraaf in op de vraag of de beschikbare informatie bij de patrouille over het incident van invloed is geweest op zaken als het dragen van beschermende kleding door de patrouille. Hierbij betreft de Inspectie ook het criminaliteitsbeeld op Bonaire ten tijde van het incident. De Inspectie geeft hiermee antwoord op onderzoeksvraag 3.

2.2.2 Bevindingen

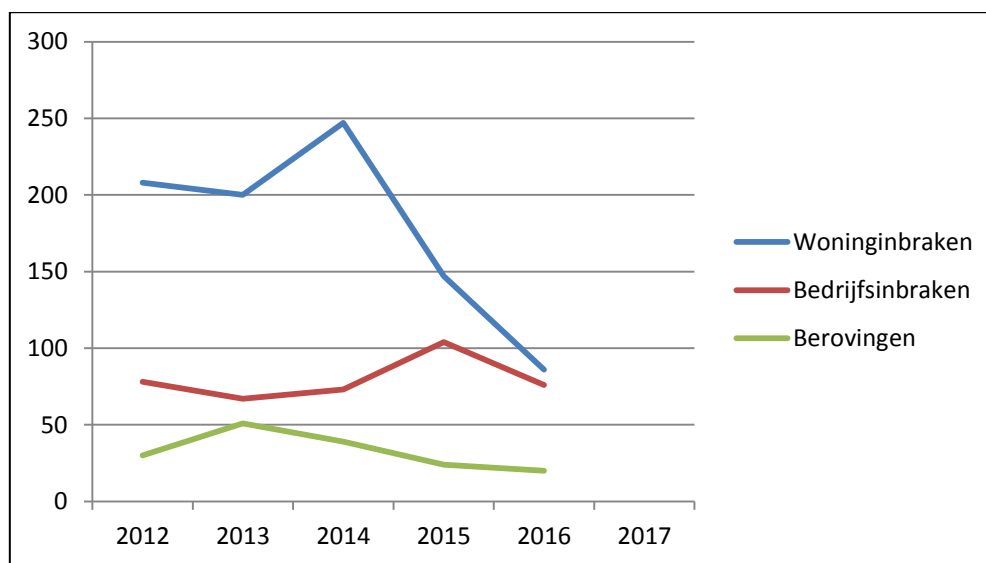
Uit het onderzoek blijkt dat ten tijde van het incident alle collega's van de basispolitiezorg van het KPCN over een veiligheidsvest beschikken.¹³ Het korps kent ten tijde van het incident geen beleid ten aanzien van het dragen van veiligheidsvesten. Er gold geen draagplicht. De Inspectie gaat in het volgende hoofdstuk (context) nader in op het huidige - anno 2017 - beleid ten aanzien van het dragen van veiligheidsvesten op Bonaire.¹⁴

¹³ Dit vest is bestand tegen munitie van maximaal 9 millimeter.

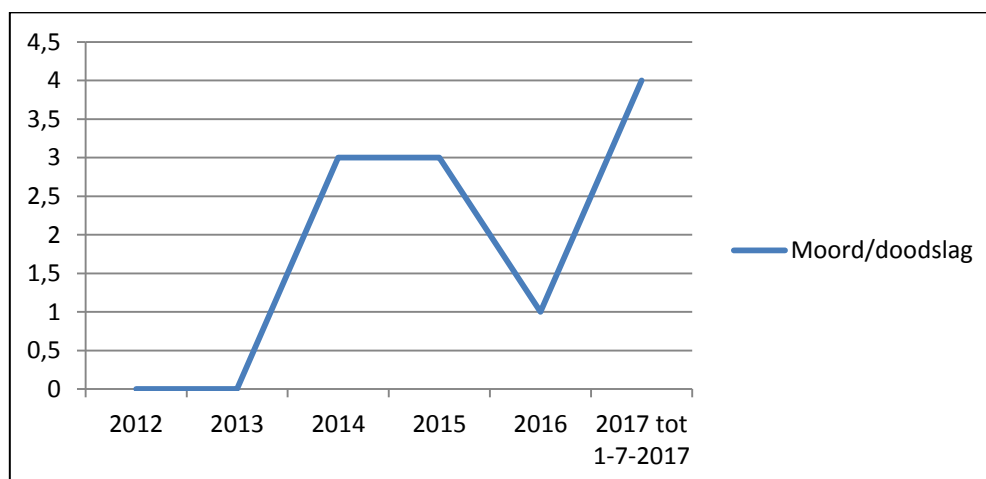
¹⁴ De Inspectie tekent hier al op dat door het tropische klimaat een algemene draagplicht niet aan de orde is. Hierover meer in het volgende hoofdstuk.

Het behoeft geen betoog dat het criminaliteitsbeeld op Bonaire voor politiefunctionarissen van invloed is op het al dan niet preventief dragen van beschermende kleding. Het KPCN heeft daarom aan de Inspectie jaarcijfers beschikbaar gesteld.¹⁵ De Inspectie verwerkt deze cijfers hieronder in twee grafieken. De Inspectie beperkt zich hierbij, gelet op de aard van het incident, tot het aantal inbraken, berovingen en geweldsdoden (moord/doodslag) op Bonaire.¹⁶

Grafiek 1. Jaarcijfers KPCN in aantallen

Grafiek 2. Jaarcijfers KPCN in aantallen

Uit de jaarcijfers blijkt dat het aantal door het korps geregistreerde woninginbraken en berovingen in de afgelopen jaren zijn gedaald. Opvallend is dat de eerste helft

¹⁵ De Inspectie laat de cijfers van Saba en St. Eustatius voor dit onderzoek buiten beschouwing.

¹⁶ Het KPCN verstaat onder berovingen overvallen in woning of bedrijf en straatroven.

van 2017 een piek aan gewelddoden op Bonaire laat zien. Dit in tegenstelling tot de jaren 2012 tot en met 2016.¹⁷

Uit het onderzoek blijkt dat het slachtoffer samen met zijn collega op 17 augustus 2016 avonddienst heeft. Samen vormen zij 'de patrouille' voor Bonaire. Uit het onderzoek blijkt dat het slachtoffer en de collega voorafgaand aan het incident geen veiligheidsvest tijdens hun dienst dragen. Het vest van het slachtoffer ligt in de patrouilleauto en het vest van de collega ligt op het bureau.

De patrouille krijgt omstreeks 21.39 uur een melding van de meldkamer van een inbraak op het adres Sabadeco X: '*Centrale voor surveillance 1, er is een melding van heterdaad bij Sabadeco X, de bureaus hebben gezien dat op dit moment de dieven in het huis zijn*'. Zoals uit paragraaf 2.1 blijkt is dit de beschikbare informatie voor de patrouille.

Het slachtoffer bestuurt ten tijde van de melding het politievoertuig. Op basis van de informatie van de meldkamer rijdt hij binnen tien minuten naar het adres. De Inspectie merkt op dat het ten tijde van de melding donker is op Bonaire.¹⁸ Het is druk op de weg en vanwege de snelheid waarmee de patrouille rijdt, gaat de aandacht uit naar het rijden. Het slachtoffer en de collega spreken op weg naar de locatie niet met elkaar over de melding. Het aantrekken van een veiligheidsvest komt niet ter sprake.¹⁹

2.2.3 Analyse

Ten tijde van het incident kent het KPCN geen beleid en geen draagplicht ten aanzien van het dragen van veiligheidsvesten. Daarnaast is ten tijde van het incident sprake van een dalende trend in de criminaliteitscijfers op Bonaire. De Inspectie is van oordeel dat een gewapende overval voor het slachtoffer en de collega op basis van de beschikbare informatie redelijkerwijs niet te verwachten was. Het slachtoffer en de collega waren na de melding snel ter plaatse en hebben de daders op heterdaad betrapt. De Inspectie merkt hierbij op dat op Bonaire nog nooit een politiefunctionaris tijdens de uitoefening van zijn taak om het leven is gekomen.

Beantwoording onderzoeksvraag 3

Onderzoeksvraag 3: Heeft de beschikbare informatie invloed gehad op zaken als het dragen van beschermende kleding door de eenheid ter plaatse?

De Inspectie constateert dat de beschikbare informatie over de melding, in combinatie met de dalende trend in de criminaliteitscijfers op Bonaire en het ontbreken van beleid ten aanzien van het dragen van veiligheidsvesten, voor het slachtoffer en de collega geen aanleiding geven om - voordat zij ter plaatse gaan - een veiligheidsvest aan te trekken. De Inspectie beantwoordt hiermee onderzoeksvraag 3.

¹⁷ Het Openbaar Ministerie geeft in haar jaarverslag over 2016 aan dat de mate van geweld en de middelen die ervoor gebruikt worden (zoals (semi-) automatische wapens) ernstiger worden. Jaarverslag 2016,

¹⁸ Op Bonaire wordt het eerder donker dan in het Europese deel van Nederland.

¹⁹ Proces verbaal verhoor getuige (de collega), november 2016, onderzoek DRUM.

De Inspectie merkt hierbij op dat het slachtoffer door een kogel in het hoofd is getroffen. Het dragen van een veiligheidsvest had dit niet kunnen voorkomen.

2.3 Opleiding en toerusting

2.3.1 Inleiding

De Inspectie gaat in deze paragraaf eerst in op de vraag of het slachtoffer en de collega in voldoende mate getraind en geoefend waren. Dit betreft opleidingsaspecten. Vervolgens gaat zij in op de vraag of zij voldoende toegerust waren. De Inspectie geeft hiermee antwoord op onderzoeksvraag 4.

2.3.2 Bevindingen

Opleiding

De politie beschikt over het geweldsmonopolie. Om geweld toe te mogen - en kunnen - toepassen worden politiefunctionarissen opgeleid, getraind en getoetst. De Politieacademie verzorgt het onderwijs voor het KPCN en voorziet sinds 2015 in het onderhoud en toetsing van de Integrale Beroepsvaardigheden Training (hierna: IBT). Met IBT trainen politiefunctionarissen hun kennis en vaardigheden die noodzakelijk zijn voor hun beroepsuitoefening. Docenten van de Politieacademie komen voor de IBT een paar keer per jaar naar Bonaire. Zij leggen de resultaten van de medewerkers van het KPCN vast.²⁰ De IBT-registraties van het slachtoffer en de collega zijn aan de Inspectie ter beschikking gesteld (zie bijlage 1). Zowel het slachtoffer en de collega zijn op alle onderdelen 'vaardig' bevonden.

Situatie Georiënteerd Politie Optreden

Uit het onderzoek blijkt dat de Politieacademie in maart 2016 een driedaagse oefening 'Situatie Georiënteerd Politie Optreden' heeft verzorgd voor het KPCN. Het slachtoffer en de collega namen hier ook aan deel. Tijdens deze oefening is de *doel-aanpak-analyse* beoefend. Deze analyse beslaat een aantal vragen die iedere agent zich in een gevaarsituatie moet stellen. Kort geformuleerd luiden deze vragen: Doel optreden? Risico/gevaar? Mag ik (bevoegd tot optreden)? Kan ik (juiste middelen en vaardigheden)? Hoe bereik ik het doel? Zo is bijvoorbeeld de benadering en aanhouding van vuurwapengevaarlijke verdachten beoefend.

Toerusting

De Inspectie ging in paragraaf 2.2 voor de beantwoording van onderzoeksvraag 3 al in op het veiligheidsvest. Daarom wordt dit hier buiten beschouwing gelaten.

Conform het Besluit bewapening en overige uitrusting politie BES bestaat de bewapening van de politieambtenaar uit een korte wapenstok, pepperspray en een pistool met daarbij behorende munitie.²¹ De overige uitrusting bestaat uit handboeien en een koppelriem.²²

Uit het onderzoek blijkt dat het slachtoffer en de collega op 17 augustus 2016 een politie-uniform dragen met koppelriem. Aan deze koppelriem zitten bevestigd een korte wapenstok, handboeien, pepperspray en een pistool, de Walther P5. Het slachtoffer en de collega beschikken tijdens de betreffende dienst ieder over een

²⁰ De Inspectie gaat in hoofdstuk 3 nader in op de opleiding en betreft daarbij ook de meldkamer.

²¹ 'BES' staat voor Bonaire, St. Eustatius en Saba.

²² Artikel 2 Besluit bewapening en uitrusting politie BES.

portofoon. De meldkamer communiceert over de melding met de patrouille. De meldkamer via het radiobediensysteem en de patrouille via de portofoon. Uit het onderzoek blijkt niet dat er voor en/of tijdens het incident verbindingsproblemen waren tussen het radiobediensysteem van de meldkamer en de portofoons van het slachtoffer en de collega.

2.3.3 Analyse

Het slachtoffer en de collega waren ervaren politiemannen en getraind en geoefend in hun beroepsvaardigheden. Op alle onderdelen van de IBT scoorden zowel het slachtoffer als de collega 'vaardig'.

Het slachtoffer en de collega waren tijdens de dienst op 17 augustus 2016 toegerust met de in het Besluit bewapening en uitrusting politie BES voorgeschreven middelen.

Beantwoording onderzoeksvraag 4

Onderzoeksvraag 4: Waren de personen in kwestie in voldoende mate getraind, geoefend en toegerust?

De Inspectie constateert dat het slachtoffer en zijn collega ten tijde van het incident in voldoende mate waren getraind, geoefend en toegerust. De Inspectie beantwoordt hiermee onderzoeksvraag 4.

3

Context en verbeterpunten

De Inspectie heeft in hoofdstuk 2 de onderzoeksvragen met betrekking tot het incident beantwoord (onderzoeksdoelstelling één). In dit hoofdstuk staat de tweede onderzoeksdoelstelling centraal. Door de context te betrekken is de Inspectie in staat inzicht te geven in verbeterpunten voor de toekomst. De Inspectie beschrijft hiertoe eerst de ontwikkeling van het KPCN (3.1). Daarna volgen de bevindingen en analyse met betrekking tot de communicatie tussen de meldkamer en de basispolitiezorg (3.2), de opleiding (3.3) en toerusting (3.4) van de medewerkers binnen de basispolitiezorg en de meldkamer.

3.1 Ontwikkeling KPCN

Afbeelding 3. Geografische locatie Bonaire, St. Eustatius en Saba in het Caribisch gebied.

Ontstaan van een nieuw korps

Op 10 oktober 2010 kregen de eilanden Bonaire, Sint Eustatius en Saba, die daarvoor deel uitmaakten van het voormalige land de Nederlandse Antillen, elk de status van openbaar lichaam van Nederland. Sindsdien beschikken deze drie eilanden over een zelfstandig politiekorps, het KPCN. Het korps beschikt op alle drie de eilanden over huisvesting. Het hoofdbureau is gevestigd te Kralendijk, Bonaire. St. Eustatius en Saba liggen ongeveer 800 kilometer ten noorden van Bonaire (zie afbeelding hierboven).

Inrichting korps

Het KPCN is ingericht rondom vier organisatieonderdelen: 1) Basispolitiezorg, 2) Opsporing, 3) Intake Informatie en Operationele Ondersteuning en 4) Bedrijfsvoering. De korpschef vormt samen met de hoofden van deze vier afdelingen het korpsmanagementteam van het KPCN.

De basispolitiezorg is belast met de handhaving van de openbare orde en draagt bij aan de veiligheid en leefbaarheid binnen Caribisch Nederland. De meldkamer valt onder de afdeling Intake, Informatie en Operationele Ondersteuning en verzorgt de inname van meldingen, de prioritering daarvan en de vertaling naar de politie-inzet.

De minister van Veiligheid en Justitie oefent, wat het beheer van het korps betreft, het bevoegde gezag uit over het KPCN.²³ In de Mandaatregeling korpsbeheer politie en brandweer BES 2012 is mandaat en ondermandaat verleend aan respectievelijk de secretaris-generaal en de directeur-generaal Politie van het ministerie van Veiligheid en Justitie. De directeur Politieel beleid en Taakuitvoering, tevens plaatsvervangend directeur-generaal Politie, is als gemandateerd korpsbeheerder belast met het dagelijkse beheer.

Ontwikkeling sinds 2010

Het nieuwe KPCN zag zich in 2010 geconfronteerd met een erfenis uit het verleden. Vanuit de oude constellatie van de Nederlandse Antillen was sprake van een forse achterstand in kennis, zowel op uitvoerend niveau als tactisch en strategisch niveau.²⁴ Het KPCN heeft sindsdien en met beperkte financiële middelen bij de start²⁵, het nodige achterstallig onderhoud uitgevoerd om een sprong te maken naar de eisen die worden gesteld aan een moderne politieorganisatie. Zo heeft het korps geïnvesteerd in initieel onderwijs voor de basispolitiezorg²⁶, de inrichting van een meldkamer, de ontwikkeling van Intake en Service, en samenwerking met de Koninklijke Marechaussee op diverse terreinen. Het investeren in personeelsbeleid, de renovatie van diverse politiebureaus en de vervanging van het wagenpark zijn voorbeelden op het gebied van bedrijfsvoering waar ook progressie is geboekt. In de aan de Tweede Kamer aangeboden rapporten 'Onderzoek aanpak van atrako's en 'Reviewonderzoek opsporingsproces recherche op Bonaire, St Eustatius en Saba' stelt de Raad voor de rechtshandhaving vast dat de informatiehuishouding met het ICT systeem is verbeterd, evenals de coördinatie en interne sturing op de afdeling opsporing. De Raad constateert echter ook dat het korps kwetsbaar is en nog een weg heeft te gaan op diverse onderdelen. Zoals het op niveau brengen van de sterkte²⁷ en het informatiemanagement. Evaluaties uit 2015 geven weer dat het ontwikkeltraject van het KPCN een traject is van de lange adem, zoals ook bij andere politiekorpsen in de Caribische regio.²⁸

De Raad voor de rechtshandhaving merkt in haar brief aan de Tweede Kamer over de staat van de rechtshandhaving 2016 op dat het niet goed mogelijk is om in de afgelopen jaren een korps fundamenteel in te richten en te ontwikkelen in snel wijzigende omstandigheden. Daarom vindt zij dat het begrijpelijk is dat de

²³ Artikel 47, Rijkswet politie van Curaçao, van Sint Maarten en van Bonaire, Sint Eustatius en Saba.

²⁴ Opleidingsplan KPCN, 2011.

²⁵ Inmiddels is de begroting structureel opgehoogd

²⁶ Zie rapport 'Initieel politieonderwijs Caribisch Nederland', Raad voor de rechtshandhaving, maart 2017.

²⁷ Zo kent de afdeling Opsporing een onderbezetting. Van de 34 fte's zijn er 17 ingevuld.

²⁸ Kamerbrief van de minister van Veiligheid en Justitie, Kamerstukken 29 628, nummer 682.

evaluaties uit 2015 na vijf jaar laten zien dat de beoogde eindsituatie nog niet is bereikt.²⁹

Respondenten op diverse niveaus binnen het korps geven aan dat sinds 2010 heel veel is verbeterd binnen het korps.

3.2 Communicatie

De Inspectie beschrijft in deze paragraaf de bevindingen met betrekking tot de communicatie tussen de meldkamer en de basispolitiezorg. De volgende aspecten komen hierbij aan bod: de werkprocedures op en van de meldkamer, de meertaligheid³⁰ en de aansturing van de basispolitiezorg door de meldkamer. Daarna volgt de analyse.

3.2.1 Inleiding

De meldkamer van het KPCN is op 12 januari 2012 in gebruik genomen. Tot die tijd kwamen alle telefonische meldingen binnen bij de dienstdoende wachcommandant op het politiebureau. De meldkamer verzorgt de inname van meldingen, de 'vertaling' naar de daarop gewenste politie-inzet en de uitgifte van meldingen aan de patrouilles. De meldkamer krijgt via het alarmnummer 911 of het algemene nummer van het KPCN meldingen binnen die kunnen leiden tot politie-inzet. Zij ontvangt ook meldingen die bestemd zijn voor de brandweer, de kustwacht, de ambulance of de Koninklijke Marechaussee. In dat geval geeft de meldkamer de melding door aan de desbetreffende partnerorganisatie. De meldkamer kent twee bedienplekken en is 24/7 bezet door minimaal twee centralisten in dienst van het KPCN.³¹

3.2.2 Bevindingen

Werkprocedure meldkamer

De werkprocedures voor de centralisten van de meldkamer zijn na de start in 2012 beschreven en vastgelegd in een instructie.³² Deze procedures omvatten onder meer het proces met betrekking tot de aanname en uitgifte van meldingen en zijn digitaal beschikbaar voor de centralisten.

Uit het onderzoek blijkt dat deze procedures bekend zijn bij de centralisten en soms onderling – tijdens rustige momenten - collegiaal beoefend worden. Eén van de respondenten geeft aan dat procedures "erin gedrild" worden door zijn mentrix.

De centralist die de melding aanneemt, is meestal niet degene die de melding vervolgens doorgeeft aan de patrouille. Dit doet de andere centralist. De centralist die de melding aanneemt herhaalt – hardop pratend – wat hij of zij van de melder hoort zodat de andere centralist dit door kan geven aan de patrouille. Soms, afhankelijk van de drukte, moet één centralist zowel de melding aannemen als uitgeven.

²⁹ 'Staat van de rechtshandhaving van de BES-eilanden 2016', Raad voor de rechtshandhaving, mei 2017.

³⁰ Bonaire kenmerkt zich door het gebruik van verschillende talen en diverse nationaliteiten.

³¹ Op peildatum 26 juli 2017 zijn er 12 centralisten werkzaam. De formatie bedraagt 15 fte.

³² Instructie-map centralisten meldkamer, KPCN, introductie januari 2012.

Meertaligheid

De bevolking van Bonaire is tussen begin 2011 en 2016 met ruim 20 procent gegroeid tot 19.400 duizend inwoners. De toename komt grotendeels door immigratie vanuit Europees Nederland, Curaçao, de Verenigde Staten, de Dominicaanse Republiek en Zuid-Amerika.³³ Meer dan helft van de bevolking is geboren op de voormalige Nederlandse Antillen en heeft Papiaments als moedertaal. Binnen het KPCN spreken de collega's veelal Papiaments met elkaar.

Meldingen komen op de meldkamer in verschillende talen binnen: Papiaments³⁴, Spaans³⁵, Engels of Nederlands. De centralist geeft de melding over het algemeen in het Papiaments door aan de patrouille op straat. Met de uit Europees Nederland afkomstige (tijdelijke) collega's die het Papiaments onvoldoende machtig zijn, communiceert de meldkamer - waar nodig - in het Nederlands. Dit leidt in de praktijk niet tot misverstanden. Als er onduidelijkheden zijn volgt telefonisch overleg tussen de meldkamer en de Nederlandstalige collega. De centralist verwerkt de melding altijd in de Nederlandse taal in het bedrijfsprocessensysteem, ongeacht de taal waarin de melding binnenkomt.³⁶ Centralisten moeten continu schakelen tussen verschillende talen. Respondenten geven aan dat de centralisten over het algemeen de verschillende talen in voldoende mate beheersen. Hierbij beheersen sommige centralisten de ene taal wat beter de andere.

Aansturing en interactie

De meldkamer heeft een sturende en coördinerende rol naar de in te zetten eenheden op straat. Dit houdt in dat de meldkamer de regie heeft over de uitgifte en prioritering van meldingen en de hiermee samenhangende benodigde inzet van de politie.³⁷

De functie van meldkamercentralist betreft een burgerfunctie. Uit het onderzoek blijkt dat enkele centralisten (een minderheid) vanuit de oude situatie, vóór 10-10-2010, buitengewoon agent van politie³⁸ waren en hierdoor executieve ervaring op straat hebben. Respondenten geven aan dat deze centralisten door hun ervaring als buitengewoon agent van politie bij het voormalige Vrijwilligers Korps Bonaire ervaring en gevoel hadden en hebben met politiewerk op straat en politiejargon. Hierdoor anticiperen zij anders op meldingen dan de collega centralist zonder executieve politie-ervaring. Dit uit zich bijvoorbeeld in het proactief bevragen van voor de basispolitiezorg relevante informatie over een verdachte of een locatie.

Uit het onderzoek blijkt dat de medewerkers van de meldkamer de behoefte hebben meer affiniteit te krijgen met het politievak. Zij noemen daarbij de mogelijkheid om buitengewoon agenten van politie te worden.

Uit het onderzoek blijkt dat de medewerkers van meldkamer en de basispolitiezorg van mening zijn dat de meldkamer over het algemeen de eenheden van de basispolitiezorg op straat aanstuurt. Sommige executieven hebben moeite om

³³ CBS (www.cbs.nl/nl-nl/nieuws/2016/51/bevolking-bonaire-groeit-vooral-door-immigratie).

³⁴ Bepaalde woorden kunnen in het Papiaments – afhankelijk van de context - verschillende betekenissen hebben. Het woord 'kos' betekent 'zaak' of 'ding'. Afhankelijk van de context kan dat bijvoorbeeld een koffer zijn, maar ook een (keuken)mes. De toonzetting in de melding is voor een centralist belangrijk om aard en omvang in te schatten van het feitelijke probleem.

³⁵ 'Zuid-Amerikaans' Spaans.

³⁶ Dit systeem heet ACTPOL.

³⁷ Jaarplannen KPCN 2016 en 2017. Zie daarnaast het Implementatieplan gemeenschappelijke meldkamer Caribisch Nederland, maart 2012.

³⁸ Vergelijkbaar met een buitengewoon opsporingsambtenaar in Europees Nederland (BOA).

aangestuurd te worden door burgercentralisten van de meldkamer. Dit is vooral van toepassing op de nieuwe onervaren centralisten die nog weinig kennis hebben van het politievak en/of nog over onvoldoende plaatselijke kennis beschikken.

De meldkamer geeft meldingen uit aan de basispolitiezorg en de basispolitiezorg reageert hierop. Dit vereist goede communicatie over en weer. Uit het onderzoek blijkt dat medewerkers in de basispolitiezorg van mening zijn dat onervaren centralisten in beperkte mate doorvragen bij het aannemen van meldingen. Daarnaast geven zij aan dat het door de nieuwe centralisten actief voorzien van informatie aan de patrouille verbetering behoeft. Het doorvragen is belangrijk om een goed en volledig beeld te krijgen van een incident.

Uit het onderzoek blijkt dat sinds 2015 een plaatsvervangend chef is toegevoegd aan de meldkamer. Deze heeft ervaring in zowel de basispolitiezorg als de opsporing en is drie dagdelen per week aanwezig op de meldkamer. Hierbij treedt hij op als coach voor de centralisten en verzorgt hij voorlichtingssessies over de rol van de meldkamer tijdens de briefings van de basispolitiezorg. Respondenten op verschillende niveaus binnen het KPCN geven aan dat 24/7 een ervaren executieve collega op de meldkamer aanwezig moet zijn omdat naar hun beleving alleen op deze manier de basispolitiezorg juist kan worden aangestuurd. Deze executieve collega kan de andere centralisten coachen en begeleiden.

Uit het onderzoek blijkt dat de etherdiscipline bij de basispolitiezorg beter kan. Bijvoorbeeld het door de patrouille melden dat zij ergens ter plaatse is of het geven van nader bericht over de situatie nadat zij ter plaatse is aangekomen. Door het incident van 17 augustus 2016 is de alertheid tot het doorvragen bij meldingen bij zowel de meldkamer als de basispolitiezorg toegenomen.

3.2.3 Analyse

Werkprocedures

Het KPCN heeft werkprocedures voor de centralisten van de meldkamer vastgesteld die digitaal beschikbaar zijn gesteld voor de centralisten.

De Inspectie constateert dat de centralisten deze werkprocedures kennen, toepassen en beoefenen.

Meertaligheid

Meldingen komen in vier verschillende talen binnen op de meldkamer.

De Inspectie constateert dat de taalkennis van de centralisten door de executieve collega's over het algemeen als voldoende wordt ervaren en dat het taalgebruik in de praktijk niet tot misverstanden leidt tussen de meldkamer en de basispolitiezorg.

Aansturing en interactie

De meldkamer behoort volgens het KPCN een sturende en coördinerende rol te hebben richting de eenheden van de basispolitiezorg op straat.

De Inspectie constateert dat de meldkamer in de praktijk deze rol gedeeltelijk vervult omdat sommige executieve collega's binnen de basispolitiezorg moeite hebben aangestuurd te worden door burgercentralisten met weinig kennis van operationeel politiewerk.

Binnen het KPCN bestaat grote behoefte aan een ervaren executieve collega die 24/7 aanwezig is op de meldkamer om de burgercentralisten te coachen en te begeleiden.

De Inspectie is van oordeel dat door kennisoverdracht van executieve medewerkers, de burgercentralisten op de meldkamer meer gevoel krijgen bij het executieve werkproces. Hierdoor kan de sturende en coördinerende rol van de meldkamer verder worden verstevigd.

3.3 Opleiding

De Inspectie beschrijft in deze paragraaf de bevindingen met betrekking tot de opleiding van de basispolitiezorg en de meldkamer. Daarna volgt de analyse.

3.3.1 Inleiding

Het KPCN en daarmee ook de inrichting van het politieonderwijs kennen een korte bestaansperiode. Op 10-10-2010 werd een belangrijk deel van de formatie van het KPCN gevuld met medewerkers van het voormalige Korps Politie Nederlandse Antillen. Het merendeel van hen voldeed niet aan de kwaliteitseisen die voor het KPCN overeengekomen waren. Na de transitieperiode heeft het KPCN in overleg met de korpsbeheerder in 2012 besloten tot een inhaalslag waarbij de keuze is gemaakt te beginnen met de opleiding van de basispolitiezorg. Daartoe is een opleidingsplan geschreven³⁹ en het KPCN heeft met de Politieacademie een initiële politieopleiding ontwikkeld en geïmplementeerd.⁴⁰

3.3.2 Bevindingen basispolitiezorg

Opzet

Het KPCN en de korpsbeheerder hebben in 2015 met de Politieacademie afgesproken dat de Politieacademie in de periode 2016 tot en met 2019 een onderwijsimpuls verzorgt voor het KPCN. Er is 0,5 fte 'docent' ter beschikking gesteld van het KPCN voor onderhoud en toetsing van de IBT.⁴¹ De Politieacademie heeft een opleidingsprogramma IBT voor het KPCN geschreven. Hieruit blijkt dat gefaseerd toegewerkt wordt naar de eisen uit de Regeling Toetsing Geweldsbeheersing Politie (RTGP).⁴²

³⁹ Opleidingsplan KPCN, 2011.

⁴⁰ Zie verder het rapport 'Initieel politieonderwijs Caribisch Nederland, maart 2017, Raad voor de rechtshandhaving.

⁴¹ Nota 'Politieonderwijs Cariben', juli 2015, directoraat-generaal Politie en brief Directeur middelen van het directoraat-generaal Politie aan de voorzitter van Politieacademie, december 2015 (Decembercirculaire 2015).

⁴² Dit ziet op schietvaardigheid (inclusief theorie) en aanhouden en zelfverdediging.

Uitvoering

De Politieacademie is eind 2015 gestart met een nulmeting. 2016 stond in het teken van diverse trainingen en toetsen op het gebied van geweldsbeheersing en schietvaardigheid (theorie en praktijk). De planning is er volgens de Politieacademie op gericht dat per 1 januari 2018 de executieve medewerkers van het KPCN voldoen aan alle eisen uit de RTGP.

Uit het onderzoek blijkt dat het KPCN tevreden is over de opzet en uitkomsten van de IBT. Medewerkers in de basispolitiezorg zijn gemotiveerd en waarderen de wijze waarop de docenten van de Politieacademie, rekening houdend met de lokale context, invulling geven aan het trainen. Zo geeft een van de geïnterviewde chefs aan:

'Je ziet zelfs dat collega's die niet ingepland staan voor IBT toch mee willen gaan. Ze zijn erg gemotiveerd. In de regio zie je dat het korps voorop loopt qua IBT-procedures. Iedereen is zich ervan bewust dat KPCN geen korps politie Nederlandse Antillen meer is waar men vaak jaren niet hoefde te oefenen en waar er geen IBT was'.

De procedures die de medewerkers tijdens IBT leren (bijvoorbeeld de Ambtsinstructie en de autoprocedure) zijn sinds enkele jaren raadpleegbaar via intranet van het KPCN. Uit het onderzoek blijkt dat door het incident met het slachtoffer de alertheid van de collega's in de basispolitiezorg en de meldkamer is toegenomen. Zij zijn zich meer bewust van hun eigen veiligheid en die van de collega's.

3.3.3 Bevindingen meldkamer

Opzet

Voor burgermedewerkers van de meldkamer gelden geen wettelijke opleidingseisen.⁴³

In het meerjarig opleidingsplan van het KPCN uit 2011 wordt beschreven dat de centralist van de meldkamer naast examinering voor intake en service enkele leeropdrachten en een vaardigheidstoets voor het bedrijfsprocessensysteem moet doorlopen.

Het KPCN heeft in 2012 een implementatieplan voor de gemeenschappelijke meldkamer geschreven.⁴⁴ Dit plan beschrijft hoe het KPCN gefaseerd kan doorgroeien naar een volwaardige meldkamer en benoemt hierin randvoorwaarden. In het plan wordt beschreven dat ten aanzien van opleiding de centralisten in februari 2012 (dus bij het 'live' gaan van de meldkamer) nog geen gerichte meldkamerscholing of training hebben gekregen. Als 'gewenste situatie' ten aanzien van de opleiding van centralisten vermeldt het plan dat alle centralisten volwaardig opgeleid zijn. Daarnaast dient volgens het plan 'een solide meerjaren opleidingsplan' te waarborgen dat het kennisniveau, en de vaardigheden van de centralisten blijft groeien. Na afronding van de meldkameropleiding moet een structuur worden opgebouwd en ingevuld voor nascholing en training. Het plan geeft aan dat nadere uitwerking noodzakelijk is.

⁴³ Dat is niet uniek. Bij de nationale politie is dit ook niet het geval.

⁴⁴ Implementatieplan gemeenschappelijke meldkamer Caribisch Nederland, maart 2012.

In het jaarverslag over 2015 geeft het KPCN aan dat de meldkamer op het gebied van mensen en middelen nog niet op het gewenste niveau is en dat in 2015 een projectleider zou worden aangesteld om het korps te adviseren en te ondersteunen in het ontwikkelproces naar een volwaardige meldkamer. Dat is in 2015 niet gelukt. De verwachting in 2015 was dat dit in 2016 alsnog zou worden gerealiseerd.⁴⁵ Uit het onderzoek blijkt dat deze projectleider ten tijde van het onderzoek nog niet is aangesteld. Het KPCN meldt verder in het jaarverslag dat het personeel van de meldkamer voornamelijk uit burgerpersoneel bestaat zonder politieachtergrond en dat daarom extra moet worden geïnvesteerd om deze medewerkers bekend te maken met de taken en behoeften van de verschillende diensten.

Het KPCN beschrijft in het jaarplan 2017 dat 'regelmatige refreshment' en 'het opleiden van nieuwe medewerkers voor de meldkamer' nodig zal blijven.

Uitvoering

Uit het onderzoek blijkt dat het KPCN over onvoldoende specialistische kennis en capaciteit beschikt om invulling te geven aan het ontwikkelproces naar een volwaardige meldkamer. Daarom is een projectleider nodig die zowel technisch als vakinhoudelijk bekwaam is. De korpsleiding heeft in 2017 een voorstel voor het aanstellen van een projectleider ter advisering voorgelegd aan het directoraat-generaal Politie van het ministerie van Veiligheid en Justitie. In 2017 moet duidelijk worden wanneer de projectleider het KPCN komt ondersteunen. Hierbij is het volgens de korpsleiding van belang dat deze projectleider niet alleen het implementatieplan voor de meldkamer op alle punten uitwerkt, maar ook zorgt draagt voor de implementatie binnen het KPCN. De korpsbeheerder geeft aan dat hij deze lijn van de korpsleiding ondersteunt.

Uit het onderzoek blijkt dat de Politieacademie een aantal modules voor de meldkamer heeft verzorgd. In 2014 zijn alle centralisten aangemeld voor de module 'politiecentralist' en in 2016 zijn alle centralisten aangemeld voor de module 'brandweercentralist'.⁴⁶ In 2016 is daarbij tevens de module 'politiecentralist' verzorgd voor de (nieuwe) centralisten die de opleiding in 2014 niet hebben gevolgd. Het is in de praktijk lastig om centralisten na aanname snel opgeleid te krijgen. Het korps is afhankelijk van de Politieacademie. Die levert docenten die de opleiding op Bonaire verzorgen. Uit het onderzoek blijkt dat het KPCN centralisten na aanname meteen te werk stelt voordat zij door de Politieacademie zijn opgeleid. Zij krijgen wel een coach/mentor toegewezen. De tijd tussen te werk stellen en opleiden kan enkele maanden bedragen. Zo zijn ten tijde van het onderzoek drie nieuwe centralisten sinds maart 2017 aan het werk zonder te zijn opgeleid.

Uit het onderzoek blijkt dat er overdag gemiddeld vijf tot tien meldingen op de meldkamer binnenkomen en dat de meldingsdruk over het algemeen laag is. Er vinden geen opfriscursussen plaats. Uit het onderzoek blijkt dat de meldkamer behoefte heeft aan het regelmatig opfrissen van kennis. Daarnaast bestaat behoefte aan structurele, terugkerende stages op drukker meldkamers, zoals op Curaçao of in Europees Nederland.

Uit het onderzoek blijkt dat de meldkamer een hoog verloop kent. Jaarlijks moeten nieuwe centralisten geworven worden. Zo zijn in maart 2017 drie nieuwe centralisten ingestroomd bij de meldkamer. Het verloop hangt veelal samen met de

⁴⁵ Jaarverslag KPCN, 2015.

⁴⁶ Periode: 28 november - 16 december 2016.

beleefde financiële vergoeding voor het werk, een eventuele doorstroom naar de basispolitiezorg en uitstroom naar buiten het korps.

3.3.4 Analyse

Het KPCN heeft tijdens zijn korte bestaansperiode geïnvesteerd in het inhalen van kennisachterstand bij de medewerkers. Hierbij is de keuze gemaakt te beginnen bij de basispolitiezorg.

BPZ

De Inspectie constateert dat het KPCN samen met de politieacademie in de afgelopen jaren concrete stappen heeft gezet op het gebied van IBT voor de basispolitiezorg.

Executieve medewerkers zijn gemotiveerd en waarderen de wijze waarop de Politieacademie hier invulling aan geeft.

Meldkamer

De Inspectie constateert op het gebied van opleiding en bijscholing vertraging in de ontwikkeling van de meldkamer.

Dit is met het oog op de bestaansperiode van het KPCN van de ene kant begrijpelijk. Niet alles kan immers tegelijk. Aan de andere kant ligt er sinds 2012 een implementatieplan voor de meldkamer waarin onder meer de benodigde opleiding van centralisten aan bod komt. Daarnaast heeft het KPCN in onder meer het jaarverslag 2015 de verwachting uitgesproken dat er een projectleider zou worden aangesteld om het KPCN te ondersteunen bij de professionalisering van de meldkamer. Deze projectleider is ten tijde van het onderzoek nog niet aangesteld.

Opleiding speelt een belangrijke rol bij de ontwikkeling van deskundigheid, het vakmanschap en de weerbaarheid van centralisten. Door het hoog verloop op de meldkamer bestaat een steeds terugkerende opleidingsvraag: nieuwe centralisten die keer op keer door de Politieacademie opgeleid moeten worden. Dit vraagt om een grote mate van flexibiliteit van de Politieacademie in Europees Nederland die hiervoor docenten moet laten afreizen naar Bonaire.

De Inspectie constateert dat het KPCN nieuwe centralisten te werk stelt op de meldkamer voordat zij door de Politieacademie zijn opgeleid. De Inspectie beschouwt dit als een risico.

Idealiter zouden centralisten immers pas te werk mogen worden gesteld na het succesvol afronden van enige vorm van meldkamer- opleiding.⁴⁷ Gelet op de specifieke situatie op Bonaire is dat echter niet altijd haalbaar. De Inspectie is van oordeel dat dit wel het streven moet zijn. Het binnen het korps opleiden van een

⁴⁷ Bij de nationale politie doorlopen centralisten na aanname een interne opleiding van 16 weken op het gebied van onder meer intake, gesprekstechnieken, uitgifte en regie voeren. Dit wordt afgesloten met een examen. Bron: Politieacademie.

'lokale instructeur' door de Politieacademie zou naar het oordeel van de Inspectie bij kunnen dragen aan het snel en ad hoc kunnen voorzien in de opleidingsvraag. Deze instructeur zou enkele eerste beginselen op en voor de meldkamer kunnen verzorgen. Daarna volgt dan de reguliere opleiding door de Politieacademie, inclusief het examen.

Een genoten opleiding maakt iemand startbekwaam, maar nog niet vakbekwaam.

De Inspectie constateert dat door het volume van het aantal meldingen centralisten op Bonaire in beperkte mate ervaring opdoen en niet regelmatig onder druk en/of stress moeten functioneren. De Inspectie constateert dat zowel bij de leiding als op de werkvloer een grote behoefte bestaat aan het regelmatig opfrissen van theoretische kennis en het lopen van stages bij drukker meldkamers. Regelmatige stages en opfriscursussen kunnen naar het oordeel van de Inspectie bijdragen aan de vakbekwaamheid van de centralisten.

3.4 Toerusting

De Inspectie beschrijft in deze paragraaf de bevindingen met betrekking tot (technische) toerusting van zowel de meldkamer als de basispolitiezorg. Daarna volgt de analyse.

3.4.1 Bevindingen meldkamer

De meldkamer maakt gebruik van een radiobediensysteem om met de eenheden op straat te communiceren. Uit het onderzoek blijkt dat de apparatuur van de meldkamer meer dan zeven jaar oud is en aan vervanging toe is. Zo werkt bijvoorbeeld het geografisch informatie systeem (GIS) niet meer. De centralisten konden met dit systeem onder andere zien waar medewerkers zich op straat bevinden omdat het gekoppeld is aan de portofoons. Het korps vindt het belangrijk dat het GIS omwille van de veiligheid van de collega's opnieuw operationeel wordt.

Uit het onderzoek blijkt dat de akoestiek op de meldkamer door het 'nagalmen' tijdens gesprekken, als storend wordt ervaren.

De meldkamer beschikt niet over een meldkamerverwerkingssysteem waarin tijdens het aannemen van een melding meteen de informatie verwerkt kan worden. Het verloop van meldingen wordt door de centralist op papier geregistreerd en daarna in het bedrijfsprocessensysteem van het KPCN verwerkt. Ten tijde van een melding kan dit niet meteen verwerkt worden omdat hiervoor meerdere administratieve handelingen nodig zijn.

3.4.2 Bevindingen basispolitiezorg

De Inspectie is in hoofdstuk 2 nader ingegaan op de bewapening en uitrusting van het slachtoffer en de collega ten tijde van het incident. In deze paragraaf beschrijft de Inspectie de toerusting van de basispolitiezorg in breder perspectief. Dit met het oog op eventuele verbeterpunten naar de toekomst.

Portofoon en mobilofoon

Uit het onderzoek blijkt dat het KPCN beschikt over portofoons. De portofoon is niet 'op de man' verstrekt. Tot het voorjaar 2017 waren er te weinig portofoons. De huidige portofoons zijn verouderd en kampen daarnaast regelmatig met storingen. Verder ontbreekt het aan een spreek sleutel.⁴⁸ De dienstauto's van het KPCN beschikken niet over een mobilofoon. Alle radiocommunicatie tussen de meldkamer en de eenheden verloopt via de portofoon.

Uit het onderzoek blijkt dat de korpsbeheerder ten tijde van het onderzoek heeft ingestemd met de aanschaf van nieuwe portofoons 'op de man' met spreek sleutel en mobilofoons in alle politievoertuigen. De korpsleiding geeft ten tijde van het onderzoek aan dat deze in het vierde kwartaal van 2017 geleverd worden en binnen het korps zullen worden uitgegeven. De uitrol zal gefaseerd plaatsvinden. De medewerkers in de basispolitiezorg worden hierin als eerste uitgerust met de nieuwe portofoon en de patrouilleauto's worden als eerste voorzien van een mobilofoon.

Bereikbaarheid

Uit het onderzoek blijkt dat er op Bonaire meerdere gebieden zijn waar geen bereik is. Dat geldt zowel voor portofoons als de mobiele telefoons (zogenaamde *black spots*). Bijvoorbeeld in het Washington Slagbaai National Park⁴⁹ en op de doorgaande weg tussen Kralendijk en Rincon.⁵⁰ Burgers kunnen de politie niet overal bereiken en collega's kunnen elkaar (in een noodsituatie) niet altijd bereiken. Respondenten geven aan dat dit probleem al jaren speelt en bekend is bij de diverse betrokken ministeries. Ten tijde van het onderzoek is het dekingsprobleem nog niet opgelost.⁵¹

Het Wetenschappelijk Onderzoek- en Documentatiecentrum van het ministerie van Veiligheid en Justitie bevestigt in haar rapportage deze situatie en doet aanbevelingen om de betrouwbaarheid van het netwerk te vergroten.⁵²

Veiligheidsvest

In het Besluit bewapening en overige uitrusting politie BES is de uitrusting van de medewerkers van het KPCN geregeld. Conform dit Besluit kan de korpsbeheerder de politieambtenaar uitrusten met een veiligheidsvest.⁵³ In het eerste kwartaal van 2017 heeft de korpsleiding beleid geformuleerd ten aanzien van het dragen van het veiligheidsvest. Uit het onderzoek blijkt dat de korpsleiding dit beleid op 20 maart 2017 via 'een bekendmaking'⁵⁴ heeft gecommuniceerd met de medewerkers, onder

⁴⁸ Een spreek sleutel bevat een luidspreker en microfoon en is via een kabel aan de portofoon verbonden. Bij het gebruik van een spreek sleutel hoeft de agent niet telkens de portofoon te pakken wanneer hij of zij gaat communiceren. De spreek sleutel wordt meestal gedragen vlakbij mond en/of het oor, zodat de gebruiker de gezonden informatie kan horen en bovendien eenvoudig een bericht kan geven.

⁴⁹ Het park beslaat 5643 hectare en ligt in het noordwesten van Bonaire.

⁵⁰ Het Wetenschappelijk Onderzoek- en Documentatiecentrum (WODC) van het ministerie van Veiligheid en Justitie bevestigt in haar rapportage 'Verkenning doelrealisatie communicatiemiddelen Caribisch Nederland' (juli 2017) dat zowel de mobiele netwerken als het portofoonnetwerk onder reguliere omstandigheden dekingsproblemen kennen. Daarnaast constateert het WODC dat het KPCN te maken heeft met verouderde apparatuur. Aanleiding voor het rapport zijn diverse evaluatieonderzoeken, onder andere van de Inspectie Veiligheid en Justitie: 'Nulmeting organisatie rampenbestrijding Bonaire', oktober 2014.

⁵¹ Het probleem speelt niet alleen op Bonaire, maar ook op Saba. In Europees Nederland hebben in het verleden ook dekingsproblemen gespeeld met het netwerk C2000. Naar aanleiding hiervan zijn antenemasten bijgeplaatst. Zie onder meer het rapport 'Verbetertrajecten C2000, stand van zaken 2013', Inspectie Veiligheid en Justitie.

⁵² 'Verkenning doelrealisatie communicatiemiddelen Caribisch Nederland', juli 2017, WODC. Zie ook noot 48.

⁵³ Artikel 2 van het Besluit bewapening en overige uitrusting politie BES.

⁵⁴ Beslissingen van de korpsleiding worden binnen het KPCN gecommuniceerd via 'een bekendmaking'.

meer per mail (zie bijlage II). Daarnaast is dit beleid besproken in de briefings van de basispolitiezorg.

Het veiligheidsvest behoort niet tot de standaard uitrusting van het KPCN. Het hoort niet, zoals bij de nationale politie, bij het uniform. Uit het onderzoek blijkt dat alle collega's van de basispolitiezorg van het KPCN over een veiligheidsvest beschikken. Deze zijn een aantal jaar geleden door onder meer de nationale politie ter beschikking gesteld. De huidige veiligheidsvesten zijn een mengelmoes van diverse soorten, maten en kleuren. Er is geen sprake van uniformiteit. Ze zijn niet 'op de persoon' opgemeten, passen hierdoor niet altijd goed en nieuwe collega's nemen vesten over van vertrekkende collega's, aldus diverse respondenten.

Vóór het incident was de discipline om het vest te dragen minder. Uit het onderzoek blijkt dat door het incident het bewustzijn ten aanzien van eigen veiligheid bij de executieve medewerkers van het KPCN is toegenomen. Overdag gaat bijna niemand meer zonder vest de straat op. Dit bewustzijn blijft door de veiligheidssituatie in Venezuela en hiermee samenhangende immigratie naar Bonaire actueel. De schietincidenten op Bonaire in de eerste helft van 2017 spelen hierbij ook een rol.

Het korps heeft in 2012 in verband met een aantal schietincidenten diverse 'zware' vesten geleend van het toenmalige vrijwilligerskorps Bonaire. Deze vesten bieden ook bescherming tegen munitie zwaarder dan 9 mm en zijn ten tijde van het onderzoek nog steeds in gebruik. De vesten zijn aanwezig op het hoofdbureau in Kralendijk.

Nieuw uniform met vest op maat

De korpsleiding geeft aan dat de executieve medewerkers van het KPCN in 2018 een nieuw uniform krijgen met een vest dat specifiek per medewerker wordt opgemeten. Uit het onderzoek blijkt dat er grote behoefte is aan nieuwe goede vesten op maat die goed zitten, zeker in een tropisch klimaat. 'Als het niet goed past heb je in dit klimaat de neiging het even uit te doen', aldus één van de respondenten.

3.4.3 Analyse

Toerusting meldkamer

Goed functionerende apparatuur is een randvoorwaarde voor goede communicatie tussen de meldkamer en de eenheden op straat. De huidige apparatuur van de meldkamer is meer dan zeven jaar oud en is aan vervanging toe.

De Inspectie constateert dat door het niet functioneren van het GIS de meldkamer geen beeld heeft van de positie van de medewerkers op straat.

Wanneer er iets met een patrouille gebeurt, heeft de meldkamer geen zicht op de positie van de patrouille. Indien een patrouille onderweg naar een melding bijvoorbeeld stuit op een ernstiger incident of betrokken raakt bij een aanrijding en niet in staat is dit te melden aan de meldkamer, weet de meldkamer dus niet waar de collega's zich bevinden.

De Inspectie beschouwt dit als een risico voor de veiligheid van de medewerkers van het KPCN.

De Inspectie constateert dat de technische toe- en uitrusting van de meldkamer van het KPCN verouderd is en verbetering behoeft.

Bereikbaarheid

Ongestoorde communicatie is essentieel voor het veilig en effectief functioneren van de politie en daarmee voor de veiligheid van de burgers in Caribisch Nederland. Goede en betrouwbare verbindingen kunnen zelfs van levensbelang zijn.

De Inspectie constateert dat Bonaire een aantal 'black spots' kent waar zowel de portofoons als de mobiele telefoons door onvoldoende dekking geen bereik hebben.

Dit betekent dat de politie-eenheden en de meldkamer elkaar niet overal kunnen bereiken en de politie voor de burger niet overal bereikbaar is.⁵⁵ Hierdoor kan de veiligheid van zowel de burger als de politiefunctionaris in het gedrang komen.

De Inspectie beschouwt dit als een risico.

Nieuwe portofoons met spreek sleutel, mobilofoons in de patrouilleauto's en een betere dekking dragen bij aan een betrouwbare communicatie en daarmee aan de veiligheid van politiemedewerkers en de burgers in Caribisch Nederland.

Veiligheidsvesten

Het korpsbeleid ten aanzien van het dragen van veiligheidsvesten is bekend op de werkvloer. Het beleid biedt een bandbreedte ten aanzien van het dragen van de vesten. Zo geldt er geen algehele draagplicht. Dit hangt samen met het tropische klimaat. Bij temperaturen hoger dan 24 graden bestaat door het dragen van het vest namelijk kans op warmtestuwing.⁵⁶

De Inspectie constateert dat het korpsbeleid binnen Caribisch Nederland ten aanzien van het dragen van veiligheidsvesten een - gelet op het tropische klimaat - noodzakelijke bandbreedte biedt. De discipline ten aanzien van het dragen van de vesten is door het incident is toegenomen. De Inspectie is van oordeel dat de voorziene komst van nieuwe vesten *op maat* hier verder aan bijdraagt.

⁵⁵ Het eiland Saba kent ook deze blacks spots.

⁵⁶ Hiermee wordt bedoeld dat de temperatuur van het lichaam stijgt omdat het de warmte niet aan de omgeving kwijt kan. De warmte hoort zich als het ware op in het lichaam en dit kan leiden tot een hitteberoerte.

I

Bijlage

Resultaten IBT

	Datum	Onderdeel IBT	Resultaat
<u>Slachtoffer</u>	8-12-2015	Toets wapenbehandeling	Vaardig
		Toets schietvaardigheid pistool WP5	Vaardig
		Toets aanhouden en zelfverdediging	Vaardig
	29-2-2016	Theorie geweldsbeheersing	Vaardig
	3-3-2016	Schietvaardigheid	Vaardig + voldoende schutter
		Aanhoudingstechnieken en zelfverdedigings-technieken	Vaardig + goede inzet
	6-6-2016	Theorie geweldsbeheersing	Vaardig
		Schietvaardigheid	Vaardig + prima schutter
<u>Collega</u>	14-12-2015	Toets wapenbehandeling	Vaardig
		Toets schietvaardigheid pistool WP5	Vaardig
		Toets aanhouden en zelfverdediging	Vaardig
	29-2-2016	Theorie geweldsbeheersing	Vaardig
	1-3-2016	Schietvaardigheid	Vaardig + voldoende inzet
		Aanhoudingstechnieken en zelfverdedigingstechnieken	Vaardig + voldoende inzet
	7-6-2016	Schietvaardigheid	Vaardig
		Aanhoudingstechnieken en zelfverdedigingstechnieken	Vaardig

II

Bijlage Bekendmaking draagwijze veiligheidsvest

Draagwijze Veiligheidsvest

Alle executieve medewerkers van het KPCN zijn in het bezit van een goedgekeurd en passend Veiligheidsvest. In onze regelgeving alsmede in de regelgeving van de NP is geen specifiek standpunt over de momenten waarop het Veiligheidsvest dient te worden gedragen. Voor de NP geldt dat het Veiligheidsvest onderdeel uitmaakt van het uniform en dus ten allen tijde dient te worden gedragen.

Vanuit de NP zijn er evaluaties beschikbaar over het dragen van het Operationele uniform, waaronder het Veiligheidsvest. In deze evaluatie wordt duidelijk aangegeven dat dragen van het vest bij temperaturen hoger dan 24 graden, kans geeft op warmtestuwing.

Mede namens het KMT stel ik hierbij de werkwijze/omstandigheden vast waarbij medewerkers van het KPCN geacht worden het vest te dragen:

- Uitgangspunt is dat het vest op basis van vrijwilligheid altijd gedragen kan worden.
- Het vest gaat altijd mee in de patrouilleauto
- In het patrouillevoertuig is tevens het zogenaamde harnas of extra veiligheidsvest aanwezig
- Wanneer gereageerd wordt op een melding waarbij mogelijk sprake is van geweld, wordt ten allen tijde het vest gedragen. Belangrijk daarbij is dat het vest wordt aangetrokken voordat men op de locatie van melding arriveert.
- Tijdens evenementen e.d. bepaalt de (aanwezige) leidinggevende of het veiligheidsvest wordt gedragen.
- Voor de reguliere voetpatrouille, politiebikers en motorpatrouille geldt dat als er gerichte patrouille plaatsvindt, waarbij er een aanmerkelijke kans aanwezig is dat er geweld gebruikt kan gaan worden tegen de politie, het veiligheidsvest gedragen dient te worden.
- Gedurende de nachtdiensten wordt het veiligheidsvest verplicht gedragen.

Bovenstaande werkwijze is een voorlopige werkwijze, opgesteld in afwachting van een definitieve versie die in overeenstemming is met de af te sluiten verzekering.

III

Bijlage Afkorting

Afkorting

BES

GIS

IBT

KPCN

RTGP

WODC

Betekenis

Bonaire, St. Eustatius en Saba

Geografisch Informatie Systeem

Integrale Beroepsvaardigheden Training

Korps Politie Caribisch Nederland

Regeling Toetsing Geweldsbeheersing Politie

Wetenschappelijk Onderzoek- en Documentatiecentrum

Missie Inspectie Justitie en Veiligheid

De Inspectie Justitie en Veiligheid houdt voor de samenleving, de ondertoezichtgestelden en de politiek en bestuurlijk verantwoordelijken toezicht op het terrein van justitie en veiligheid om inzicht te geven in de kwaliteit van de taakuitvoering en de naleving van regels en normen, om risico's te signaleren en om organisaties aan te zetten tot verbetering. Hiermee draagt de Inspectie bij aan een rechtvaardige en veilige samenleving.

Dit is een uitgave van:

Inspectie Justitie en Veiligheid
Ministerie van Justitie en Veiligheid
Turfmarkt 147 | 2511 DP Den Haag
Postbus 20301 | 2500 EH Den Haag
[Contactformulier](#) | www.inspectievenj.nl

November 2017

*Aan deze publicatie kunnen geen rechten worden ontleend.
Vermenigvuldigen van informatie uit deze publicatie is toegestaan,
mits deze uitgave als bron wordt vermeld.*